Nro 13.

KURYER LITEWSKI

Z GRODNA DNIA 14. LISTOPADA Roku 1796. W PONIEDZIAŁEK.

Uniwerſał Wilenſkiego i Słonimſkiego Generała Gubernatora Xiążęcia Repnina, wſzem w obec ikażdemu, z oſobna komu o tym wiedzieć należy.

Stoſownie do Naywyżſzego JEY JMPERATORSKIEY MOSCI danego mnie Ukazu, zalecaiącego Urządzenie podług Naywyżſzych JEY JMPERATORSKIEY MOSCI Uſtaw Słonimſkiey Gubernii, ſkładaiąc oną z ośmiu Powiatow, iako to: Słonimſkiego, Nowogródzkiego, Lidzkiego, Grodzieńſkiego, Wołkwyſkiego, Prużańſkiego, Kobryńſkiego i Brzeſkiego, uwiadamiam wſzyſtkich teyże Gubernii Obywatelow o rzeczonym Naywyżſzym rozkazie. Całemu za tym Urodzonemu Szlachectwu ſpadkowe, Dziedziczne, lub własnego nabycia i inne nieruchome w pomienionych Powiatach poſiadaiącemu Dobra, z których naymniey maią rocznego dochodu, ſto Rubli, zalecam, aby w Roku nnieyſzym na dzień 20. naſtępuiącego Mieſiąca Decembra wedle ſtarego Kalendarza niechybnie w Gubernſkie Miaſto Słonim ziechali ſię. Jeżeliż ktokolwiek w znaczney odległości mieyſca zoſtaiąc, o tym obwieſzceniu oſobiſtey wiadomości mieć nie może, lub dla słabości zdrowia nie będzie w ſtanie przybycia w Gubernſkie Miaſto: przeto ninieyſzym nakazuię; aby pierwſzych Plenipotenci lub Kommiſsarze ich wcześnie dla przyśpieſzenia na przeznaczony termin uwiadomili, a drudzy przysłali proſto do mnie przy ſwych odezwach wiary godne świadectwa w tym, iż iſtotnie dla niezdrowia ſwoiego nie ſą w ſtanie przybycia na czas przeznaczony w Gubernſkie Miaſto Słonim.

Marſzałkowie wſpomnionych Powiatow. a w niebytności ich Podkomorzowie, lub w niebytności pierwſzych i drugich Starſi Powiatowi Urzędnicy ziechawſzy ſię na powiedziany wyżey termin, to ieſt: dnia 20. Decembra, powinni tegoż dnia zebrać ſię do JP. Gubernatora Słonimſkiego, dla odebrania od niego zaleceń i układu względem doſtateczney wiadomosci przybywaiących na ſkutek ninieyſzego zalecenia w Guberńſkie Miaſto, każdego ſzczegulnie Powiatu Obywateli.

Takowy móy Uniwerſał, publicznie ogłośić we wſzyſtkich Miaſtach Słonimſkiey Gubernii nakazuiąc, aby żaden z Obywateli i Urodzonego Szlachectwa niewiadomością wymawiać ſię niemógł, zalecam wydrukować ony w Litewſkich Gazetach. Dan w Grodnie 1796. Roku M-ca Octobra 22. Dnia.

(L. S.) XIĄZE MIKOŁAY REPNIN.

---

z Wiednia 29. Pazdziernika.

Gdy od nieiakiego czasu poczyniwszy powszechny nieprzyiaciel z niektóremi mocarstwami osobne Traktaty pokoju, obrócił całą swoią siłę, tak w Niemczech, iak we Włoszech przeciwko dziedzicznym Austryackim Krajom; a korzystaiąc z tey pomyślney dla siebie pory, dokazał tego swą przemagaiącą siłą, iż stoiące pod *Mantuą* Feld-Marszałka Hrabiego *Wurmsera* przeciwko niemu korpus, niemogło skutecznie przeciwko niemu czynić. Zaczym z rozkazu J. C. Mci, oprócz posłanych już F. M. L. *Davidovich* do Tyrolu posiłków, będzie ieszcze w *Görz* pod F. M. L. *Quosnadowich* znaczne korpus, powiększey części z Batalionów szacownych i wiernych woyskowych granicznych mieszkańcow uformowane. — Chwalebne usiłowania wiernych J. C. Mci poddanych, którzy we wszystkich Prowincyach te J. C. Mci rozporządzenia, to forszpanami dla przyspieszenia marszu woyſk, to spiesznym odwożeniem wszelkiego gatunku Woyskowych potrzeb, z naywiększą ochotą wspierali, przyłożyły się szczególniey do tego, iż to korpus w tak krótkim czasie wystawione zostało. — J. C. Mość oddał te obydwa wspomnione korpusa, pod Generalną Kommendę feldzeugmeistra barona *Alvinzy* i maiące się przedsięwziąść działania iemu zlecił. Gdy podług nadeszłych rapportów, obydwa te korpusa, są iuż wszelkiemi do woyskowości potrzebami opatrzone, trzeba się więc spodziewać, iż wkrótce postąpią naprzód, i naypierwey będą się starały opanować te mieysca, które im do wsparcia Feldmarszałka *Wurmsera* potrzebne są, aby potym podług okoliczności dalsze działania wspólnie przedsięwziąść mogli.

Trzydziesty nadzwyczayny dodatek do Nru 87. Wiedeńskiey Gazety. W sobotę d. 29. Października.

Arcy Xiąże Karól nadesłał tu przez nadbiegłego dzisiay Kuryerem Rottmistrza *Barcsay* od *Barco* husarów, tę pocieszną i

N

ważną nowinę, iż sam Arcy-Xiążę Jmć po wydaney mu i stoczoney na d. 19 t. m. ważney bitwie, przeparł nieprzyiacielskiego Generała Moreau z znaczną stratą za *Elz*, i popięciodniowych uporczywych potyczkach przymusił go nakoniec do opuszczenia *Friburga* i cofnienia się na *Breysach i Hünegen.* — Pod *Breysach* cofnął się nieprzyiaciel d. 21 w nocy w 10.000 ludzi naywięcey piechoty za Ren i zapalił zaraz za sobą most i puścił go na wodę. Większa część nieprzyiacielskiey Armij, cofała się o tym samym czasie drogą ku *Hunegen*. Dokładny opis tego intereffuiącego zdarzenia iako oswobodzenia od ucisku nieprzyiaciela, całego prawego brzegu Renu, wyidzie iutro w następuiącym nadzwyczaynym dodatku.

Z Paryża 20. Pazdziernika z Gazety Hambur: Nr: 174.

Admirał *Villaret Joyeuse* Komenderować będzie znayduiącą się w *Brest* flottą naszą, która zdaie się bydź przeznaczona do bardzo ważney expedycyi, co iednak do tego momentu wielkim iest Sekretem. Wszystkie Okręty składaiące wspomnioną flottę opatrzone są w żywność na sześć miesięcy. Eskadra Hiszpańska od 14. liniowych Okrętow, 12. Fregat, 4. mnieyszych Statkow, i 4. Kutrow, wyszła na Morze z *Cadix* 27. Września. Zapewniaią iż ta Eskarda złączy się w *Carthagena* z innemi 12. Hiszpańskiemi liniowemi Okrętami i 8. Fregatami, dla odpędzenia Anglikow z okolic *Toulonu*, i wydarcia im Panowania na srzód ziemnym Morzu, które oni sobię od dawnych czasow przywłaszczyli. Odebrano wiadomość z *Bayonne* pod datą 10. Pazdziernika, iż między Hiszpanią i Anglią zerwanie pokoju nastąpiło, z tego powodu cena towarow znacznie się podniosła, czekamy tu na potwierdzenie tey wiadomości.

Raport Grła Moreau do Dyrektoryatu z Głòwney Kwatery Jego Fribourga Dnia 15. Pazdziernika.

Obywatele Dyrektorowie! Duch męstwa Armij naszey wydobył ią w sposob pełen sławy z krytycznego położenia w którym się znaydowała. Gdyśmy w Czarnym lesie od nieprzyiaciela otoczeni byli, który nam przeyścia przez drogi ciasne wzbraniał, gdy Arcy Xiążę z częścią Armij swoiey na przód poszedł, i zagrażał zniesieniem mostow na Renie; Przymuszeni więc byliśmy użyć wszystkich sposobow dla otwarcia sobię mieysca, ile że Zwycięztwo otrzymane w *Biberach* niebyło dość decyduiące, abyśmy mogli uniknąć tych przeszkod.

Blisko 25. tysięcy ludzi pod Komendą Grłow *Petrasch* i *Nauendorff* opanowali wszystkie pozycye w *Rothweil Villingen Donaueschingen* i *Neustadt Waldshut*, i nawet miasta leśne obsadzone były Austryackim Woyskiem, i uzbroionym chłopstwem. Można z tego opisania przekonać się dostatecznie, że wszystkie Komunikacye przecięte nam były; Tym większa zaś była trudność i Ambarafs, że żadney wiadomości ani do Francyi przesłać, ani z tamtąd odbierać niebyliśmy w stanie. Wziąłem tedy rezolucyą przez Miasta leśne przechod sobię otworzyć. Puł-Brygada eskortuiąca Amunicyą, chorych i rannych, przeparła te przeyścia bez wielkich trudności; Część naszey Armij niebędąc dość silna, wstrzymać Grła *Latour*, który po przegraney bitwie przy *Biberach* znowu się wzmocnił, i nieprzestawał nas ścigać, udała się do *Rothweil i Villingen*, a po różnych żywych potyczkach, odparliśmy z tamtąd nieprzyiaciela, gdzie on utracił Artylleryą i blisko 300 niewolnikow. —

Zostawały nam ieszcze w czarnym lesie wąskie do przebycia drogi; Centrum Armij wyszło z swoich linij i staneło w gotowości do Attaku Korpusu nieprzyiaciela znayduiącego się w Dolinie *Enfer*. Był to niezmierny wąwoz, i nieskończenie trudny do przeprowadzenia Armij, ciągnie się on przez kilka mil, między dwóma skalistemi górami, ledwie w odległości od siebię od 8. do 10. sążni. Przełamane były te przeszkody męstwem Woyska naszego; Odparty nieprzyiaciel został z stratą iedney Armaty i 100 niewolnikow, a 12 Pazdziernika Centrum Armij wzieło stanowisko w *Fribourg*. Oddziały Arcy Xięcia Karola, posunely się iuż były aż do *Alt-Breysach*, i z tamtąd wyrugowały nasze Woyską, zabrawszy 80 ludzi w niewolą, których my im z Eskortą nazad odebraliśmy.

Prawe skrzydło Armij, które się złączyło, i naprzód poszło, dla utrzymania w respekcie Korpusu Grłow *Latour Petrasch i Nauendorff*, defilowało 13. 14 i 15. Pazdziernika bez naymnieyszey straty, równie i Ekwipaże, pod protekcyą prawego szkrzydła Armij, przeszły przez Miasta leśne, bynaymniey nietknięte.

Takim więc sposobem Armia ta, którą nieprzyiaciel chełpił się zabrać całkiem w niewolą, grozi mu teraz nowym attakiem, i powraca okryć swòie granice zrobiwszy sto mil marszu beznaymnieyszey straty, i zabrawszy nieprzyiacielowi w tym samym marszu, 18 Armat, 2. Chorągwi, i blisko 7. tysięcy niewolnika, między któremi znayduie się 80 Officerow.

Posyłam wam Dyrektorowie, tę w krótkości opisaną wiadomość, abym waszą zaspokoił troskliwość; Winien iednak iestem, Mężney Armij, którą mam honor Komenderować, dokładne uczynić opisanie, o licznych wydanych przez nią potyczkach, o iey wytrzymaniu, i spokoynym umyśle, w tych tak przykrych okolicznościach, których ona bez przerwy dawała dowody, o Rezygnacyi na reszcie, z iaką niedostatek żywności, w całym tym trudnym Marszu znosiła.

Całe Korpus zasłużyło sobię na naywiększe pochwały, i Officerowie nieprzestawali w każdym momencie dawać dowodow męstwa, i talentow swoich, wielu z pomiędzy nich, okryli się nayznamienitszą sławą, o czym późniey donieść wam, znam bydź powinnością moią. (podpisano) *Moreau.*

z Paryża 20 Pazdziernika. z Gazety du Bas-Rhin Nr: 87.

Uwiadomienia Urzędowe (obserwuie ieden Zurnal) nieczynią żadney wzmianki o Armiach *Sambry* i *Mozy*. W tym przypadku milczenie, iest wiadomością urzędową.

z Paryża 22 Pazdziernika z Gazety Fran: Berlin: Nr: 133.

Daią za nowinę pewną, że Admirał *Richeri* zabrał znaczny transport Angielski płynący z *Canada* z futrami.

Zurnal z *Calvados* donosi o trwaiących zawsze kłótniach, i o poruszeniach, tak na teatrze, iako i w mieście. Zdaie się, iż usiłujo wzniecić koniecznie, różność opiniow. Listy z *Mayenne* i *Lowe* zawieraią w sobie, iż od czasu, iak się obfite zakończyły żniwa, Szuanowie powiększyli swoie zuchwalstwo i pogroszki; — w *Fougeres* przyszły rzeczy do nieładu. Mała garstka Woysk Republikańskich co tam stoią, bardzo często zdarza się, że się znayduie bez żywności i chleba. —

z Paryża 22. Pazdziernika z Gazety Leideyskiey Nr: LXXXVII.

Przybył tu nakoniec Pełnomocnik Angielski od tylu dni oczekiwany i stanął u *Meot*, iednego z naylepszych restauratorow. Doniosło się w przeszłych Numerach, że Lord *Malmesburg* dawniey *Sir James Harris* sprawuie ten Urząd.

z Paryża 22. Pazdziernika z Gazety du Bas-Rhin Nr: 87.

Konsul Generalny Rzpltey Francuskiey w Madrycie, przysłał depeszę pod datą 6. Pazdziernika zawieraiącą, co następuie. — Kuryer przywożący ratyfikacyą traktatu aliansu między Francyą i Hiszpanią, przybył 4. t. m. a deklaracya wypowiedzenia Woyny Anglij. oznaymiona była urzędownie dzisieyszego rana, obydwom naywyższym Wojennym radom, i *Kastillij*. Jutro ogłoszona będzie z Solennością zwykłą: a może w tym momencie nieprzyiaźne kroki iuż się rozpoczęły między Eskadrami Angielską i Hiszpańską na morzu śrzodziemnym.

z Paryża 24. Pazdziernika z Gazety Hamb: pod Nrem 176.

Ambasador Hiszpański, odebrał dnia wczorayszego z *Turynu* przez Kuryera wiadomość, iż Król Sardyński zszedł z tego świata.

Nowy Król Sardyński oznaymił Dyrektoryatowi o śmierci Oyca swego przez list następuiący.

Karol *Emanuel* z Bożey łaski &c. Do Francuskiey Rpltey, i do Obywatelow Dyrektoryat składaiących. — Wielcy i znakomici przyiaciele! Przymuszeni iesteśmy dać wam o stracie pełney smutku wiadomomość, ktorey doświadczyliśmy z woli naywyższey opatrzności tego rana, przez śmierć Pana i Oyca moiego. Kwapiemy się dopełnić tę przykrą powinność, w nadziei, że ią dzielić z nami będziecie, w tey tak niemiłey okoliczności, a która nas niezmiernie martwi, oświadczaiąc wam razem nayżywszą chęć, utrzymowania powróconey szczęśliwie dobrey harmonij, iaką między dwoma Mocarstwy bez przerwy konserwować należy,

Prosiemy gorąco Boga, aby was miał w swoiey świętey i potężney protekcyi. — *Wasz* *Moncallier* 16. *Pazdziernika* 1796 — *Wasz dobry przyiaciel.* — (*podpisano*) *C Emanuel.*

Odpowiedź. Dyrektoryat wykonawczy do Nay: Króla Jmci Sardyńskiego.

Wielki i znamienity przyiacielu Rpltey Francuskiey!

Dyrektoryat wykonawczy dzieli z naywiększym żalem sprawiedliwy smutek W. K. Mości, do którego śmierć Króla i Oyca dały mu powody. Z drugiey strony z ukontentowaniem spostrzega zapewnienia iego, o tey chęci, w utrzymaniu zwróconey szczęśliwie dobrey harmonij, która między dwoma Państwy trwać i wzmacniać się powinna. Francuski Dyrektoryat silnie starać się będzie, przekonywać iak wysoko przyiaźń W. K. Mci szacuie, i w każdey okoliczności dawać dowody nayczystszych i nayprzyiaznieyszych swoich intencyi dla niego. W Paryżu 23. Pazdziernika, 5. Roku iedney i nierozdzielney Rpltey Francuskiey.

w Jmie Rpltey Francuskiey iego przyiacioł(ki).
Wykonawczy Dyrektoryat (podpisano)
Reveillere Lepeaux.

z Włoch 18. Pazdziernika z Zurnalu Frankfortskiego Niemieckiego pod Nrem 169.

Na mocy wydaney proklamacyi przez Grła *Buonaparte* zawieszenie broni między Xięciem Modeny, i Rpłtą Fran: przyznane iest za niedoszłe. Komisarz *Garreau* nakazał Regencyą Miasta tego uważać za zupełnie zniesioną; Rada składaiąca się z 7. członkow, obeymie tymczasowie administracyą, i wprowadzi potrzebne i stosowne do aktualnych okoliczności odmiany. Dawne prawa, i zwyczaie zachowane zostaną do nowego porządku. A wszystkie publiczne czynności, wychodzić będą w imieniu Rzpltey Francuskiey. Xiąże Modeny za zbliżeniem się Woysk Republikańskich, wyiechał do Wenecyi, gdzie przeniosł większą część maiątku swoiego; — Grł *Buonaparte* w Manifeście swoim uczynionym na przeciw Modeny, położył za powod do zerwania Armisticium, niezapłacenie Kontrybucyi na termi-nie; Gdy Francuzi weszli do Miasta, rozbroili nayprzód Gwardyą z 1200. ludzi składaiącą się, Radę Xięcia Panuiącego wzięto w Areszt, i wszystkie Kassy i mieysca publiczne opanowano. — Od czasu zawarcia traktatu między Dworem Rzymskim, i Kró-

em oboyga Sycyli; Woyſka Neapolitańſkie zbliżaią ſię do *Ankony*. Traktat ten, lubo utrzymuią, iż miał ſtanąć między dwoma wſpomnionemi Dworami, nie ieſt iednakże do tych czas urzędownie ogłoſzony.

z Tryestu donoſzą, iż Woyſko Neapolitańſkie aktualnie ieſt w Marſzu; Liſty zaś z Paryża piſane, zawieraią w ſobię, iż pokoy między Francyą i Sycylią podpiſany zoſtał, i przesłany dla potwierdzenia do Rady 500. Jednakże dodaią też ſame liſty, iż takowe potwierdzenie udziałane zoſtało w ſekretnym wydziele, że wiele bardzo zachodzi trudności względem zupełnego zawarcia pokoiu.

z Rzymu 10. Pazdziernika z teyże ſamey Gazety.

Nieprzeſtaią tu ciągle ſię zatrudniać poſtawieniem Miaſta i okolic w nayleplzym ſtanie obrony, końcem dania ſilnego odporu, nieprzyiacielſkim napaściom; Nieliczęc Milicyi Kraiowey formuią ſię Korpuſa Woluntaryuſzow, i dobrowolne ſkładaią ſię ofiary.

Odpowiedź, którą dał Pełnomocnik Papieſki P. *Galeppi*, na Punkta do pokoiu podane przez Komiſarzy Francſkich, ieſt naſtępuiąca. —/— Niżey podpiſany Pełnomocny Miniſter Oyca S. Piuſa VI. ma honor donieść. JPP. *Garreau*, i Saliсetti Komiſarzom Dyrektoryatu wykonawczego przy Armiach Francuſkich we Włoſzech, iż nie zaniedbał przełożyć Oycu S. punkta do pokoiu podane przez nich, i oſtrzegł, aby takowe, albo całkowicie przyięte, albo całkowicie odrzucone zoſtały. —— Oyciec S wziąwſzy wſzyſtko w żywą uwagę, i zaſiągnowſzy rady *Swiętego Collegium* oświadczył, iż ani Religia, ani poczciwość niedozwalaią mu przyiąć w żaden ſpoſob takowych Artykułow. Z naytkliwſzym uczuciem widzi Oyciec S. że prócz podanych w Paryżu Artykułow, maiących go obowiązywać do zganienia, cofnięcia, i znieſienia wſzyſtkich Bullow, reſkryptow mandatow Apoſtolſkich &c. Które w intereſsach Francuſkich od Roku. 1789. ogłoſił, ieſzcze inne teraz podano, które niezmiernie ſzkodliwe będąc religij katolickiey i prawom Kościoła, przyiętemi bydź niemogą. Nieczyni ſię tu żadna wzmianka, o Artykułach znoſzących prawa władzy iego, iako panuiącego, ścieśniaiących granice Kraiu, podkopuiących ſpokoyność i powodzenie poddanych, i widocznie przeciwnych Prawom, innych Narodow i Mocarſtw, względem których Oyciec S. niemógłby nawet zoſtać neutralnym. Oyciec S. ieſt zatym mocno przekonany, że Dyrektoryat wykonawczy powoduiąc ſię właſną poczciwością, i maiąc wzgląd na pośrzednictwo Nay: Króla Jmci Hiſzpańſkiego, zaſtanowi ſię nad ważnemi przyczynami, które ſkłoniły ſumnienie Oyca S. do tey determinacyi, w którey trwąć choćby nawet z ofiarą życia ſwego, zna bydź ſwoią powinnością. w Florencyi dnia 15. Września 1796. (podpiſano) *Galeppi*.

z Hagi 21 Pazdziernika z Gazety du Bas Rhin Nro 87.

Od kilku Miesiecy garnizon nasz nieskładał się iak z kilkudziesiąt Huzarow Francuzkich; Na mocy zaszłey umowy zmocniono go pół Regimentem Kawaleryi Hollenderskiey, dawniey zwanym *Philipsthal*. —/— Zachodzi obawa, ażeby dobra harmonia, która tak często przerywana była między Woyskami dwóch Narodow, przez zachodzące kłótnie, a nawet częstokroć i spełnione razy, niedała teraz tym więcey powodu za przybyciem nowych kolegow, ile że ci nie są ieszcze w zupełnym stanie *Braterstwa*.

Ostatnie Seſſye Konwencyi miały w zamiarze wielkiey wagi objekta, albowiem w ciąż przez trzy dni dzieliły się na wydziały sekretne, przy końcu publicznych posiedzeń. A ponieważ wszyscy co się nieznayduią w tym gronie, wyłączeni są od obrad, zgadywać tylko można, iż musiała być kwestya o negocyacyach zacząć się maiących w *Paryżu* względem pacyfikacyi generalney. a do którey my (iak się spodziewać należy] niemały mieć wpływ będziemy. Z tym wszystkim, niepodchlebuiąc sobie rola nasza zostanie bezczynna: ograniczą nas zapewne, iak niesie dawne przysłowie, przysłuchiwać się u drzwiow Konferencyi, a los nasz rozwiążą w zupełności, układy iakie zaydą między pierwszey rangi Mocarstwy; Wydział wyznaczony do układania nowey Konstytucyi, co ma złączyć i w iedno ciało zgromadzić siedm Prowincyi, które nigdy złączone niebyły, prezentować będzie dzieło swoie, może ieszcze przed końcem tego miesiąca. Z tąd wnoszą, iż takowy układ tyczący się rządu Kraju, znaydzie swe mieysce wpośrzód Negocyacyi w *Paryżu*, i iuż wcześnie przewiduią, że Artykuł naywięcey do zgodzenia się na niego rodzący trudności, będzie ten, który się tycze *Wykonawczey władzy*, powierzony dawniey Sztatuderom naszym. Reklamacye handluiących przeciw zakazowi wprowadzenia towarow Angielskich, po upłynionym dniu 1. Pazdziernika, wzięły swój skutek. Wydział intereſsow handlu morskiego, upoważniony został, oznaymić ſekretnie Kupczącym, iż Okręty neutralne z ładunkiem takowych towarow, któreby wypłyneły z portow Angielskich przed dniem 27. Września, niebędą bynaymniey podpadać wydaney publikacyi, choćby nawet nieweszły do naszych portow przed 1. Pazdziernika. P. Baron de *Lynden d' Ampsen* Poseł nasz extraordynaryny do Kopenhagi, znayduiący się tu za prywatnym pozwoleniem, dopraszał się, i otrzymał uwolnienie od obowiązkow.